

SUCCULENTA

Orgaan van de Nederl. Ver. van Vetplantenverzamelaars.

Red. G. D. DUURSMA, LEEUWARDEN, Achter de Hoven 114bis

Hoogsucculente Mesembrianthema (9).

II.

Corpuscula bolvormig, eivormig, omgekeerd-eivormig, omgekeerd-kegelvormig, hartvormig, zelden zwak cilindrisch, niet zijdelings samengedrukt, bij sommigen tweelobbig, lobben kort

Typen A—Q, waarvan afgebeeld op *fig. 1*: t. *P*, *D*, *K*, *C* (= IV, V, VI, VII).

A. Oppervlakte heel fijn behaard (haarpapillen) of, door de loupe gezien, bedekt met zeer kleine puntjes.

C. Leiboldii N. E. Br., *C. fibuliforme* N. E. Br., *C. fimbriatum* N. E. Br. en *C. pisinum* N. E. Br.

Hiervan vond ik in Kew alleen eerstgenoemde soort, echter in een zeer verdroogd exemplaar.

B. Oppervlakte kaal met uitzondering van de zeer fijn behaarde spleet. *C. oviforme* N. E. Br. is geheel overdekt met microsc, kleine knobbeltjes, terwijl een paar species een weinig en reliëf geplaatste vlekken bezitten, alle anderen echter zijn volkomen glad.

a. Corpuscula min of meer met stippen of lijntjes geteekend.

1. Eenige of alle stippen samenvloeiend tot lijntjes of wel zijn de corpuscula geteekend met lijnen, die niet door stippen gevormd werden.

la. Corpuscula duidelijk hartvormig, met of zonder een zwakke lijst of kiel zich uitstrekkend vanaf de spleet naar den top der convexiteit aan weerszijden hiervan.

C. ficiforme N. E. Br., *C. odoratum* N. E. Br. e.a.

lb. Corpuscula min of meer convex aan hun top (bij een paar soorten meer afgeplat), of wel convex aan beide kanten der inkeping, die zich niet zooals dikwijls bij de soorten onder 1c. over de geheele breedte der oppervlakte uitstrekt. *C. pictum* N. E. Br., *C. labyrinthum* N. E. Br. e.a.

1c. Corpuscula afgeplat aan den top of voorzien van een breede en ondiepe dwarsdoorlopende

indeuking of wel een weinig uitgehold -
bekervormig.

C. Nevillei N. E. Br., *C. obconellum* N. E. Br. e.a.

2. Stippen allen verspreid en alleenstaand.

C. Purpusii N. E. Br., *C. gratum* N. E. Br., *C. truncatum* N. E. Br., *C. truncatellum* N. E. Br. e.a.

b. Corpuscula effen groen en min of meer purper getint, zonder stippen of teekening, waarop soms een uitzondering maken exemplaren van *C. jucundum* N. E. Br., *C. Wettsteinii* N. E. Br., *C. minutum* N. E. Br., *C. saxetanum* N. E. Br. en *C. viridicatum* N. E. Br.

1. Bloemen geel. *C. calculus* N. E. Br.

2. Bloemen rood getint, echter witachtig bij *C. saxetanum* N. E. Br.

3. Bloemen wit. *C. viridicatum* N. E. Br.

B—1a.

C. ficiforme N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXII, p. 54 m. fig.

Fig. 19.

C. ficiforme N. E. Br.

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

Syn.: *M. ficiforme* Haworth in Rev. p.83 (1821), Salm Dyck Obs. Bot., p. 17 (1820), N. E. Brown in Gard. Chron. 1876 p. 743 en 1886, vol. XXV, p. 373, fig. 73, Marloth in Fl. S. Afr., pl. 49 (1913), Schwantes in Monatsschr. f. Kakt 1920, Bd. 30, p. 131—132, dezelfde in Gartenschönheit 1925, Jahrg. 6, p. 36 m. fig. (p. 34).

Corpuscula 13—24 m.M. lang, 10—18 m.M. breed en 9—15 m.M. dik, zonder of met slechts een zwakke lijst op de bovenzijde van de inkeping, welke niet zoo diep is als bij de andere species, licht grijsachtig groen of ietwat blauwachtig groen, soms naar de voet toe purper getint, aan de bovenzijde overdekt met matig groote, zeer opvallende stippen, allen afzonderlijk staande of weinigen hiervan min of meer samenvloeiend tot een kort lijstje loopend vanaf het midden der korte spleet naar weerszijden over den top der convexiteit, alsmede een lijstje rond de spleet.

Bloemkroon 20—24 m.M. in diameter; buis wit, petalen met een wit basaal gedeelte (pl.m. 1/4 hunner lengte), verder helder rose.

Worcester Div.: bij Worcester, Cooper!

Bijstaande photo (fig 19) is van een paar exemplaren in de kweekkerij van Fr. de Laet. Jammer genoeg is de tekening der corpuscula hierop niet goed te zien. Een zeer duidelijke afbeelding dezer plant vindt men in de Gard. Chron. van 22 Juli 1922.

C. ficiforme werd in 1915 door Mr. Elisha den R. Gardens toegezonden. No. 421. —

De plaats waar de eerst geïmporteerde plant vandaan kwam is onbekend, maar het is zeer wel mogelijk, dat het dezelfde is waar Cooper ze verzamelde.

Haworth ontving de orig. plant van Salm Dyck in 1819. Het herbarium te Kew bezit een tekening van *C. ficiforme*, ontvangen van Haworth in 1823. Afgebeeld exemplaar zou door Bowie op rotsen bij Kogmans Kloot en Lange Kloof gevonden zijn. Brown betwijfelt de juistheid van deze opgave. De bij Worcester gevonden plant is precies dezelfde soort als op de Kew-tekening afgebeeld.

Onder de photo dezer plant voorkomend in de Gartenschönheit van Febr. 1925 op pag. 34 staat abusievelijk *Mes. truncatellum*, terwijl die van laatstgenoemde plant als *M. ficiforme* aangegeven is, een verwisseling dus der onderschriften.

C. odoratum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXII, p. 83 m. fig. Syn: *M. odoratum* N. E. Br. in Kew. Bull., 1913, p. 119; *M. jugiferum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV, p. 94(1920).

Corpuscula 10—26 m.M. lang, 12—24 m.M. breed en 8—18 m.M. dik, met duidelijke lijst aan de bovenkant der lobben (t. Q); gewoonlijk zijn de lobben aan elke kant der inkeping kort en zeer breed afgerond, soms echter zijn deze kegelvormig verlengd en loopen uit in een stompe lijst; de kleur varieert van groen tot grijsgroen naar gelang het zonlicht, soms purper getint, voorts

voorzien van alleenstaande donkerder stippen en een lijstje van samenvloeiende stippen over den top aan beide zijden der spleet en er loodrecht op staande, gewoonlijk ook nog een dubbelbogig lijstje dwars over iedere lob.

Bloemkroon 20—28 m.M. in diameter; petalen helder rose-rood, geheel aan de basis wit.

Worcester Div.: op een berg bij Worcester, Cooper, zonder nadere aanduiding der vindplaats, Pillans.

Op fig. 20 zien we een plant te Kew gekweekt onder den naam *M. jugiferum* N.E.Br. en afkomstig uit de collectie Elisha. No. 68, ontvangen in 1921.

De plant door Brown onder dezen naam beschreven in Journ. Linn. Soc. Bot. week eerst dusdanig van *C. odoratum* af — in

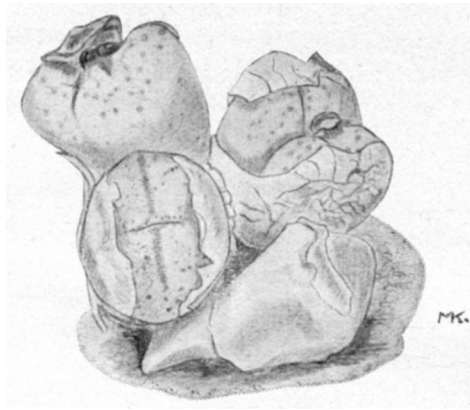

Fig. 20.
C. odoratum N. E. Br.

Nat. grootte.

Kew. 1924.

vorm zoowel als algeheel voorkomen — dat ze er onmogelijk mede geïdentificeerd kon worden.

Na 2 jaar had datzelfde exemplaar zich echter zóó veranderd, dat het er niet meer van te onderscheiden was.

Fig. 21 is naar een bloeiend exemplaar in de kweekkerij van Fr. de Laet. De petalen (ongeveer 4 kransen) liggen meer over elkaar heen, zijn dichter opeengeplaatst dan bij de andere soorten dezer kleine groep.

Herbarium hort. kew.

C. odoratum: 1. Plant (2 corp.) afkomstig uit de partic. verzameling van N. E. Brown en ontvangen 10 October 1912. Een der corpuscula prijkte ook met een bloem. 2. Bloem in zeer beschadigde staat, afkomstig van een plant in bezit van Brown en ontvangen 20 October 1914.

In het herb. vond ik bij deze species nog vermeld, dat ze door

Fig. 21.

C. odoratum N. E. Br.

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

Mr. T. Cooper reeds in 1862 in Engeland geïntroduceerd was.

C. pallidum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXII, p. 83 en
Fischer in Möll. D. Gärtn. - Zeit. 1926, Jahrg. 41, p. 220 m. fig.

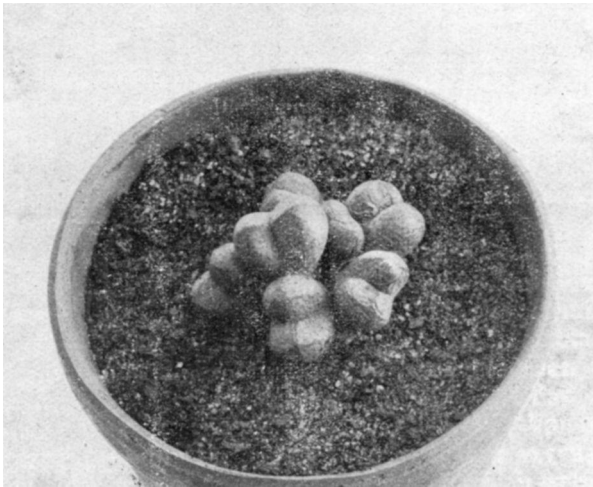

Fig. 22.

C. pallidum N. E. Br.

Nat. grootte.

Photo Fr. de Laet.

Syn.: *M. pallidum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV, p. 96 (1920).

Corpuscula 16—30 m.M. lang, 12—22 m.M. breed en 9—20 m.M. dik, met een zwakke of meer duidelijke lijst aan de bovenzijde der inkeping (t. *P*), bleek groen*), aan de bovenzijde gemerkt met eenige onduidelijke, verspreide stippen van een donkerder groen, voorts een lijntje van samenvloeiende donkergroene of purperen stippen kruisende den top van het corpusculum tot de spleet, met of soms zonder een elliptische ring van samenvloeiende stippen, de inkeping insluitend en aan weerskanten over de lob loopend, juist midden tusschen spleet en rand.

Bloem rood 24—30 m.M. in diameter; petalen voor $\frac{2}{3}$ hunner lengte rose, het derde basale gedeelte wit.

Worcester Div : op een berg bij Worcester, Cooper. Deze species werd in 1921 aan Kew gezonden en is afkomstig uit de collectie van Mr. Elisha. No. 68.

C. placitum N. E. Br.,

N. E. Brown in Gard. Chron. 1922, vol. LXXII, p. 83.
Syn.: *M. placitum* N. E. Brown in Journ. Linn. Soc. Bot., vol. XLV,

Fig. 23.

C. placitum N. E. Br.

Nat grootte.

Photo Gebr. Kooy en Co.

p. 99 (1920), M. Karsten in Onze Tuinen 1921, 16de j.g., p. 403 m. fig. en Succ. 1921, 3de j.g. p. 77 m. fig.

Corpuscula bij pas geïmporteerde planten 8—16 m.M lang,

---

*) Kleur door N. E. Br. beschreven als „pale chalky-green“.

7—13 m.M. breed en 5—9 m.M. dik, in cultuur echter veel grooter worden (tot 20 m.M. lang en 15 m.M. breed), de bovenzijden der inkeping gekield (t. Q), sommige planten geheel groen en anderen lateraal naar voet toe purper getint, met een lijn van samen-vloeiende donkergroene (soms purperen) stippen over de kiel van de inkeping, aan weerskanten op den top der lob loopt deze lijn in 2 de inkeping omsluitende bogen uit, buiten deze lijnen nog 1 à 2 korte lijntjes en eenige verspreide stippen.

Bloemkroon 14—20 m.M. in diameter; buis wit, petalen zuiver wit, bleek citroengeel, aan de rugzijde of aan beide zijden rose gepunt of geheel bleek rose.

Robertson Div.: bij Robertson, Marloth, no. 7985. In Kew waren hier een paar planten van aanwezig, gezonden door N. E. Brown in 1921 en 1925 en respectievelijk genummerd 123 en 496.

De hierbij gereproduceerde photo is van een plant door mij in Juni 1919 ontvangen van Dr. Marloth, echter onder den naam *M. politum* N. E. Br. Marloth moet zich echter in den naam vergist hebben, *M. politum* bestaat niet! Eenigen tijd eerder had Brown van Marloth een paar zoden ontvangen van een *Mesembrianthemum* door hem bij Robertson gevonden. Het bleek hem, dat hij met een species nova te doen had en zond hij Marloth hiervoor den naam *M. placitum* N. E. Br.

Het vermoeden, dat zijn specimina en de mijne tot een en dezelfde soort behoorden, werd later nadat de planten zich goed ontwikkeld en gebloeid hadden, bewaarheid.

Onder de exemplaren, die ik van deze soort ontving, zijn duidelijk twee typen te onderscheiden, n.l. met geheel groene en met lateraal purper getinte corpuscula. Ook varieeren de verschillende planten in grootte.

Opmerkelijk was de aanzienlijke toename in grootte in cultuurstaat. In ruim 1 jaar tijds was de lengte der corpuscula met 12 m.M. toegenomen! —

(Wordt vervolgd).

M. KARSTEN.

De agave als verbruiksplant. (1)

„*El arbol de las maravillas es el Maguey*”

(De *maguey* is een wonderboom). (Acosta).

De agaven hooren thuis in de warmere streken van de Nieuwe Wereld, met als centrum van verbreiding de staten Puebla, Morelos en Mexico. Hun noord-westelijke verspreidingsgrens bereiken ze in Arizona en Zuid-Utah (*A. utahensis*); in het Oosten gaan de Manfreda's tot Maryland (*A. virginica*). Zuidelijk van de landengte van Tehuantepec neemt de soortenrijkdom dadelijk aanzienlijk af; de Manfreda's en LITTAEA's gaan zelfs niet verder dan Guatemala. Merkwaardig is dat er in Neder-Californië noch in West-Indië vertegenwoordigers van deze beide sub-genera voorkomen.

Verreweg de grootste verspreiding hebben de Euagaven, de groote agaven met trosvormige bloeiwijze. Uitgezonderd het

zuid-oostelijk deel van de United States (2) zijn ze over bijna geheel tropisch en sub-tropisch Amerika, benoorden den evenaar verspreid. Vooral in Neder-Californië en Noord-Mexico zijn ze bijzonder talrijk. Hun zuidgrens schijnt echter ergens in Columbia te liggen, in het stroomgebied van de Cauca (*A. Wallisii*). Zelfs in Peru heeft men agaven gezien, doch dit zijn waarschijnlijk verwilderde soorten.

Van de West-Indische eilanden kent men een aantal grootere soorten, die over het algemeen weekvleeziger bladen bezitten dan hun Mexicaansche soortgenooten. Het centraal-mexicaansche hoogland is het vaderland van de pulque-agaven, het laagland dat van de mezcalplanten, terwijl de kustprovincies van Tampico tot Yucatan de groeiplaats vormen van de smalbladige vezelagaven.

De agaven zijn in hun vaderland gewichtige verbruiksplanten en spelen door hun veelzijdige toepassing een groote rol in het volksleven. In de laatste eeuwen is hun beteekenis voor de volkshuishouding echter sterk verminderd. Nieuwe planten werden ingevoerd, wier eigenschappen beter aan de gestelde eischen beantwoordden, of hun producten werden verdrongen door betere en gemakkelijker te verkrijgen artikelen. Vele toepassingen zijn dus verdwenen en hebben nog slechts historische waarde, enkele zijn door de latere bewoners overgenomen en leven tot op heden voort onder het armere deel der bevolking, terwijl andere niet alleen hun beteekenis wisten te behouden, maar zelfs tot enorme ontwikkeling kwamen.

De oorspronkelijke bewoners van dit deel van Amerika zijn praktisch reeds lang uitgestorven en willen we nagaan welke beteekenis de agaven voor hen hebben gehad, dan zijn de eenigste bronnen die we dienaangaande kunnen raadplegen de werken van Spaansche geschiedschrijvers en reizigers uit de 16e en 17e eeuw.

Ik zal dus, bij de behandeling van dit onderwerp, meermalen naar deze oude schrijvers moeten verwijzen, waarom mij een kort overzicht van de oudste agavenliteratuur wel gewenscht voorkomt.

---

(1) Dit artikel was al geschreven toen in dit tijdschrift (afl. 6 van deze jrg.) het opstel van P. A. H. Rijkebüsch Jr. over „Agave en Mensch” verscheen. Alles wat een herhaling van het hierin geschrevene was, heb ik toen zooveel mogelijk geschrapt, waardoor het stukje over de vezelagaven erg is bekort.

Behalve de rij correcties op bladz. 108 zou ik bij het artikel „Agave en Mensch” nog willen opmerken dat *A. Cantula* een oude naam is voor *A. Cantala*; dat volgens Berger, *A. Salmiana* en niet *A. atrovirens* de voor naamste pulqueplant is, en dat *A. americana* wel in zijn vaderland 5—15 jr. oud wordt, maar in koudere streken, zonder te bloeien een veel en veel hogere leeftijd bereikt.

De qualificatie „verbruiksplant” koos ik als tegenstelling van den titel met meer uitgebreide beteekenis: „de waarde van de agave voor den mensch”. In dit artikel toch is voornamelijk aandacht besteed aan de directe beteekenis die de agave heeft voor den inlander, terwijl de meer uitgebreide pulque en vezelcultures geheel buiten beschouwing zijn gebleven.

(2) *A. neglecta* Small van de zuid-punt van Florida heeft zijn aanwezigheid aldaar misschien aan een toeval te danken.

Hoewel de eerstbekende agave, *A. indagatorum* van Watling Island geweest moet zijn, was Peter Martyr, voor zoover mij bekend, de eerste die van agaven melding maakte. Hij beschreef in 1533 een *Maguei* (*A. antillarum*) die hij met de palmen vergeleek. Ook G. F. de Oviedo vermeldt in zijn werken over de natuurlijke historie van Nova Hispania deze maguey en bovendien nog een van Venezuela (*A. cocui*). Eerst in 1556 komt F. Lopez de Gomara met nauwkeuriger opgaven. De volgende reiziger, wien we veel mededeelingen over het voorkomen en gebruik van de agaven verschuldigd zijn, was een Engelschman, John Gilton, die van 1586 tot 1572 bijna geheel Centraal-Amerika doorkruiste. In 1601 gaf Hakluyt een vertaling van A. Galuanos werk „Descobriomenthes" (1563) dat uitvoerige beschrijvingen bevat van de *Mel* of *honey tree*, waarmede zonder twijfel de maquey bedoeld is. Typisch is verder de beschrijving die J. de Acosta van de plant geeft in zijn „Historia Natural y Moral de las Indias" (1589).

Na de verovering van Mexico door de Spanjaarden (1521—25) moeten er enkele agaven naar Europa zijn overgebracht, tenminste C. Clusius vond bij zijn reis door Spanje, in een kloostertuin bij Valencia een plant, die hij later *Aloe americana* noemde (1576). Camerarius vertelt zelfs dat hij de plant in 1561 reeds in Italië zag. De agaven zijn toen vrij snel door verzamelaars verspreid; vanaf 1583 worden er bloeiende exemplaren bekend in de meest verschillende deelen van Europa. Langzamerhand zijn toen de planten in Zuid-Europa, later ook in Noord-Afrika en Oost-Indië verwilderd.

De oudste schrijvers verwarden dikwijls agaven, furcraea's en aloë's, wat de bestudeering van hun geschriften soms niet weinig bemoeilijkt.

Ook later, tot in de 19e eeuw, wist men agaven en furcraea's niet uit elkaar te houden. Clusius voegde er, ter onderscheiding van de bittere medicinale aloë uit Afrika, die reeds lang bekend was, den naam *americana* aan toe. Doch eerst Linnaeus zag met zijn scherpen blik voor systematiek dat deze planten tot een ander geslacht behoorden, dat hij *Agave* doopte, naar het grieksche *agavos*, dat „statig" beteekent.

Zooals men wel uit het voorgaande kan opmaken, werden er onder den naam *Aloe americana* volgens onze hedendaagsche opvatting, meerdere soorten verstaan, terwijl ook uit Linné's beschrijving niet met zekerheid kan worden opgemaakt welke soort hier bedoeld werd.

Ook door de schrijvers van de 17e en 18e eeuw wordt er nog vrij regelmatig van de maguey melding gemaakt. De bekendste van deze zijn wel A. de Herrera, F. Hernandez, P. M. Ordonez de Ceballos, J. de Laet, Duret en J. B. Du Tertre. Ook in de werken van H. Sloane (1707) en E. Long (1774) over Jamaica wordt voor de *Aloe secunda* en *Great american aloe* een plaatsje ingeruimd.

In het laatste deel der 18e eeuw begint met het beter bekend worden van Midden-Amerika en West-Indië ook de literatuurstroom over de agaven los te komen, doch bijna alles betreft systematiek en cultuur. Enkele bekende reizigers brengen nog eenig nieuws, doch de agave heeft zijn betekenis als verbruikspant voor een groot deel der inlandsche bevolking dan reeds verloren.

Reeds sedert onheugelijke tijden hebben de bewoners van Mexico en West-Indië de vezels der agaven voor hun behoeften bewerkt. De Caraïben van Venezuela scheidten de bladvezels van de daar voorkomende *Viviparae*, door de bladeren te kneuzen, daarna eenigen tijd in het water te weeken en dan zoo lang te slaan, tot de vezels los en uit de war waren. Van deze vezels maakten ze een uitstekenden draad voor het vervaardigen van vischlijnen, netten e.d. (Long). De kleeren hiervan, schenen weinig minder van kwaliteit te zijn dan linnen kleeren, terwijl ook het touwwerk met het beste kon wedijveren. Laet vertelt ons van een zekere plant *nequen*, waarvan de Indianen uit de Panamazône

netten maakten en kledingstukken, die door het armere deel der bevolking, speciaal de vrouwen, werden gedragen. Oviedo zegt, dat tot het verkrijgen van een mooie hennequenzevel, de bladeren eenige dagen in de rivier werden gelegd en bedekt met steenen, en dan in de zon gedroogd nadat men ze van het bedorven bladgroen had gezuiverd. Verder verzekert hij dat gevangen Indianen met behulp van deze draden herhaalde keeren uitbraken, daar ze kettingen en tralies doorvijlden met de vezels, door onder toevoeging van wat fijn zand, telkens weer op dezelfde plaats te schuren. Soms werden de bladen voor de ontvezeling eerst gekookt (Du Tertre) evenals nu nog geschiedt met de bladeren van *A. striata*, die een op espadin gelijkende vezel levert (Endlicher). De oud-mexicaansche geschiedenis zegt ons, dat de kinderen van 8 en 9 jaar door prikken met agavedoornen werden gekastijd voor ongehoorzaamheid of nalatigheid, terwijl de priesters er de nieuwelingen mee straften en er het bloed mee te voorschijn brachten voor offeranden.

Laten de volgende aanhalingen U toonen hoe veelzijdig het nut der agave voor de bewoners van deze streken was.

De bladeren zijn een uitstekende dakbedekking en de bloemstengels goede dakbalken. De vezels vervangen het vlas, hennep en katoen voor het maken van kleeren. De doornen zijn goed voor pinnen, naalden, spijkers en priemen. De Indianen gebruiken ze om hun ooren te doorsteken en voor boetedoening op hun lichaam. Voorts dienen ze voor pijlspitsen en verdere wapens (Hernandez).

Het hout is goed voor toortsen, het ontbrandt wanneer het met een harde houtsoort wordt gewreven en is prachtig om vuur aan te maken. Het sponsachtige binnenste van den verdroogden stengel ontbrandt snel en is daarom bij visschers en jagers als tonder in gebruik (Acosta). De kaarsrechte bloemstengels, die bijna zeven meter lang zijn, worden algemeen als boonenstaken gebruikt. Hieraan hebben de coratoes van Jamaica en Barbadoes hun naam: *maypole*, te danken). In Mexico en meerdere plaatsen van Nova Hispania groeit een zekere plant, *magueis* geheeten, die wijn, azijn, honing en zwarte suiker voortbrengt. Uit de bladeren, die tot dakbedekking dienen, maakt men hennep, touwen en schoenen. Aan het eind van ieder blad groeit een punt, scherp als een els, waarmede de Indianen allerlei dingen doorboren (Gilton). De *Magurie-tree* of *cabya* levert wijn, azijn, honig, bedden, draden, naalden, tafels, mesheften en heeft bovendien een uitgebreid medisch gebruik (Ordonnez).

Er is veel honing van bijen en ook van een soort boom die ze *magueiz* noemen. Deze is niet zoo zoet als bijenhoning doch kan beter met brood worden gegeten dan die andere. De boom is van veel nut, want de bladeren leveren draden om zakken te maken; ze zijn goed voor dakbedekking en meer dergelijke dingen... De Indianen drinken veel Spaanschen wijn en ook een zekere soort die ze maken met honing van de *magueiz*, wortels en

meerdere dingen bij elkaar. Dezen wijn noemen ze *pulco* (1). Ze zijn er gauw dronken van, waarom alle wijn verboden is, op straffe voor kooper en verkooper (Hawkes).

Langs den weg van Panuco naar Mexico groeit een vreemde boom, *magueiz* genoemd, die zeer nuttig is. Beneden bij de wortels maken ze een holte waaruit ze tweemaal per dag een zeker likeur scheppen, dat ze koken in een grooten ketel tot een derde deel is verdampt en het resteerende dik is als was. Dit nu is zoet als honing en wordt veel gegeten. Binnen twintig dagen is alle sap uit de plant getrokken. Als de plant sterft wordt hij afgehakt en gebruikt zooals wij onze hennep hier in Engeland gebruiken, tot velerlei doeleinden. Van sommige deelen maken ze mantels, touwen en draden. Van de doorns maken ze naalden om hun zadels, zadelkussens en paardentuig te maken (2) (Hakluye).

Indien de plant is geknot of de stam is afgehouden, stroomt er 40 tot 50 aroba's (32 Eng. pond) likeur uit, waarvan wijn, azijn, honing en suiker wordt gemaakt. De likeur is zoet en goed te drinken. Ze wordt bij het koken eerst stroopachtig en verandert daarna in suiker. Soms mengen ze het sap met water aan en doen er wat sinaasappel (3) en meloenzaden door met nog wat bedwelmende stoffen, waarmede ze zich graag dronken willen maken. Azijn wordt gemaakt door suiker met water te mengen en dit dan negen dagen in de zon te zetten (Hernandez).

De aardige beschrijving die Joannes de Laet in zijn „Beschrijvinge van West-Indien" geeft (Leyden 1625, Elzeviers; Tweede druk.... 16.0) zullen we hier even laten volgen:

Daar zijn eenighe vreemde boomen die meest in *Nova Hispania* alleen worden ghevonden die wy derhalven hier sullen beschrijven: Den boom van wonderen (seght *Acosta*) daer de nieuwe Scribenten ofte *Chapetonen* (ghelijck die in Indien gheuoemt worden) miraculen pleghen van te schrijven te weten hoe datse voort brengt water, wijn, olie, asijn, honigh, syroop, garen, naelden ende andere duysent dinghen is de *Maguey*; (welck soo *Herrera* seght in 't mexicaens wordt genoemd *Mett*.) welck eenen boom is die van de Indianen van *Nova Hispania* seer geacht wort ende hebbende gemeynlycken altoos eenige van soodanighe soorten by haer wooninghen tot behulp van haer leven: wassen in 't veldt, alwaerse gheplant ende gehavent worden, hebben breede ende dickachtige bladeren, de punten ofte eynden der selven scherp ende stijf uyt-gaende, 't welck dienende is om met te vatten ofte te hechten gelijk met spelden ofte om te nayen, want dit zijn de naelden; uyt de bladeren trekken sy een seecker hayrigh tuygh, 't welck het gaern is; de struyck ofte stam (welck dick is) als sy noch morw is snijden sy op waer door daer een groote hollicheyt in blijft, daer de substantie des wortels in op-treect, welc een liqueur ofte nat is dat men drinct gelijk als water, want 't is versch ende soet: dit selve op-gesoden komt te wesen gelijk als wijn ende soo men 't selve laet versuyren verandert in azijn ende soo 't selve noch meer by 't vier gesuyvert werdt, soo werdt het gelijk als honigh en de half op-gesoden wesende, is dat ghelijck als syroop, zijnde van een goede smaeck ende ghesondt; ende is naer mijn duncken (segth y) beter dan syroop van druyven. Op dese maniere so worden daer dese ende

---

(1) D.i. dus niet dezelfde drank als de tegenwoordige pulque.

(2) Dit was natuurlijk iets van den laatsten tijd, want de paarden werden door de Spanjaarden in Amerika ingevoerd.

(3) Ook de sinaasappel werd door de Spanjaarden uit hun vaderland medegebracht.

andere verscheydentheden van 't selve nat ghesoden, 't welck in groote menichte voort komt, want krijghen by wijlen ettelijcke kannen vol des daeghs daer van. 'T hout van desen boom is hol ende spongieus ende dient om 't vyer te onderhouden, ghelijck als lont ende duert langhen tijdt. Dus verre *Acosta*. Dan van desen boom soo *Francisco Hernandez* schrijft, zijn verscheyden soorten; de eene die sy *Metl* noemen, hebbende groote bladeren als *Semperviva*, stekeligh aen beyden zijden ende voor heel scherp; draeght een geele bloem, langhachtigh ende boven gesterret; ende daer naer zaedt als de *Asphodelus*. De andere welck sy noemen *Metz Coztli* ofte *Coztic Metl*, heeft bladeren kleynder als de voorgaende ende met minder doornen beset, die swart zijn ende de bladeren aen de kanten uyt den geelen; syn bloem hemels blaew treckende op 't rosse. De derde *Mexcal Metl*, welck noch kleynder bladeren heeft doch heel steeckeligh ende donckergroen. Ende noch andere meer hier te langh te verhaelen. Dan is te noteren dat *Francisco Hernandez* ende *Francisco Ximenes* dese planten geen boomen en noemen maer onder de kruyden beschrijven hoe wel sy segghen dat de eerste soorte wel op-schiedt tot de hoogte van een tamelycken boom.

Doch met al deze "wonderen" is onze veelzijdige agave nog lang niet uitgeput.

De jonge scheuten worden gekookt, als een zoete groente gegeten, en kunnen ook gedroogd worden geconsumeerd. Veel in gebruik is ook het maken van veevoeder uit de jonge bladeren van de *Salmianae*, terwijl men de opperhuid der bladeren als perkament kan gebruiken, om er op te schrijven (Duret).

Wordt vervolgd.

---

lets over verzorging en zaaien van vetplanten.

Wanneer men zijne Cactussen (hieronder alle vetplanten gerekend) in den zomer zoo heerlijk ziet groeien en bloeien, vraagt men zich wel eens af hoeveel van die mooie planten zullen in het volgend voorjaar nog aanwezig zijn. Voor hen, die over genoeg ruimte kunnen beschikken die des winters vorstvrij is, of wier financiën toelaten een speciaal daarvoor ingerichte kas er op na te houden, zullen bij eenigszins goede zorgen, geen gevaar loopen voor groote verliezen, maar voor hen die zich moeten behelpen, is de winter min of meer een schrikbeeld, en toch behoeft dit zulks niet te zijn. Overdreven zorg is even gevaarlijk als zorgeloosheid, hoe vreemd dit ook klinke. Hetgeen ik hier vertel en verder beweren zal, is niet nieuws en als zoodanig had dit artikeltje wel achterwege kunnen blijven, doch ik meen dat eenige grepen uit het doen en laten van een cactusliefhebber voor pasbeginnenden, nuttig en aangenaam kan zijn, waarom ik dan ook mijn persoonlijke ondervinding hier wil ten beste geven, in de hoop de liefhebberij in het kweeken van onze fraaie vetplanten aan te wakkeren en nieuwe kweekers voort te helpen.

Laat ik vooraf opmerken, dat ik steeds tracht de liefhebberij zoo min kostbaar mogelijk te maken, door het bij-materiaal zoo goedkoop en toch doelmatig te vervaardigen als eenigszins kan. Algemeen beschouwt men den winter als een tijd dat de natuur stil staat, maar dat is onjuist. Wat wij verstaan onder rusttijd, is niet anders dan een verandering in het inwendige van de plant, die eerst later tot uiting komt. Met andere woorden, de plant vergadert in den winter krachten, die in den zomer zichtbaar

worden in groei en bloei. Totale stilstand is den dood; al is het voor ons menschen onmerkbaar, de natuur gaat door.

Wanneer men dit op den voorgrond stelt, zal men begrijpen, dat de behandeling gelijken tred moet houden met dien toestand, of wanneer men dit liever wil, dat de behandeling in den zomer anders moet zijn dan in de winterperiode, zoo zal de toevoer van vocht in den rusttijd niet kunnen zijn als in het groei- en bloeitijdvak. Voor een algemeenen regel kunnen geen gegevens gesteld worden, daar alles geheel afhangt van de omgeving van de standplaats der planten, alleen dit, vertroetelt de planten niet en laat ze ook niet geheel uitdrogen. Op een plaats waar de lucht droog is, zal men meer vocht moeten toedienen dan daar waar een koele, frissche temperatuur heerscht. Verschijnt er ondanks alle zorgen verrotting, neemt dan de plant uit de pot, verwijdt alle aarde en snijdt de rotte plekken weg, of wanneer dit niet mogelijk is, brandt dan met een gloeiende breinaald voorzichtig die plek uit, zet ze in nieuwe aarde en geeft vooral eenige dagen lang geen vocht, later kunt ge spaarzaam daartoe over gaan.

Om zooveel mogelijk kans van slagen te hebben, kan ik de kamerkasjes aan raden, doch dan van practische samenstelling; d.w.z. niet zwaar en vol licht.

Ik maak mijn kasjes zelf van licht hout en glas. Zoowel de kap, die er af genomen kan worden, als de zijstukken zijn van glas, alleen de bodem en steunstukken van hout.

De breedte kan zoo noodig genomen worden naar gelang van tafel of vensterbank. Zoo gezegd, is de kap afneembaar, waardoor men kan voorkomen dat de lucht in het kasje te vochtig wordt of de zon te veel warmte ontwikkelt.

Uw planten blijven alzoo stofvrij, wat ook een vereischte is tegen rotting. Kan men geen kasje benutten, doordien de planten te groot of te veel zijn, dan moeten deze op een zoo licht mogelijke vorstvrije plaats worden gezet en minstens om de 14 dagen worden nagezien, weinig vocht toedienen, maar ook volstrekt niet laten verdrogen. En nu het oogenblik waarop het meest dient te worden gelet, dat is wanneer de planten teekenen gaan geven van groei, hetgeen te bemerken is aan de verandering van kleur. Men zal den ganschen winter geen last van het rotten hebben gehad en op een gegeven oogenblik komt ge op dat tijdstip tot de ontdekking, dat met de groei ook bedoeld euvel optreedt. Om dat te voorkomen is lucht de eenige hulp. Zet uw planten buiten in de zon en berg ze 's avonds op. Het geeft een paar weken drukte maar U zult veel onheil voorkomen en later uw moeiten beloond zien. Reeds eenige jaren behandel ik mijn planten aldus en ik verlies er zeer, zeer weinig.

Ook ten opzichte van het zaaien, wil ik mijn wijze van doen vermelden. In de eerste plaats zal ik beschrijven waarin ik zaai. Ik neem namelijk sigarenkistjes van laag model, breng in het vierkant glas aan, met een ruit tot deksel en klaar is mijn zaai kasje. Voor aarde neem ik bladaarde vermengd met scherp zand, goed

uitgebrand opdat geen onkruid de te verwachten planten zal hinderen. Alvorens te zaaien wordt de grond goed vochtig gemaakt en door kleine afscheidingen de plaats der soorten afgebakend. Men zij indachtig daarbij te zorgen dat zoo min mogelijk schaduw ontstaat; alsnu kan het zaad uitgestrooid en aangedrukt worden, vooral het zaad niet te zwaar bedekken, even onder den grond is voldoende. Nu is warmte de hoofdvereischte voor de ontwikkeling, maar ook vochtigheid, want één uitdroging kan alle kiemkracht ontnemen. Bij het zaaien van vetplanten dient men rekening te houden met den tijd van het opkomen, dit verschilt bij de soorten onderling zeer, men heeft soorten die spoedig verschijnen, maar ook die maanden wegblijven, zoodat men bij het zaaien rekening zal moeten houden met ongeveer gelijk opkomende soorten.

Het bevochtigen van den grond moet voorzichtig geschieden om geen gevaar te loopen, dat de zaadkorrels verspoelen of de ontkiemende losgeraken. Zoo juist haalde ik aan dat warmte hoofdzaak is, doch men begrije goed, dat men schaduwen moet daar men anders gevaar loopt voor verbranding. Sommigen verspenen de plantjes vroegtijdig, ik voor mij laat ze liever een jaar overstaan, wie gelijk heeft durf ik niet beweren, van beide zijden schijnen goede resultaten te boeken te zijn, alleen mijn methode geeft minder werk. Ook hier is het weder „al doende leert men”, de ondervinding moet de leermeesteresse zijn. Echte liefhebbers zullen zich niet uit het veld laten slaan door een enkele mislukking en zulke menschen moeten wij hebben, zij die door een bevliegung tot het kweeken komen, blijven toch niet volhouden en als steun voor onze vereeniging komen ze niet in aanmerking.

Gorredijk.

SPRUYT.

Een en ander over de Succulenten der Riviera.

2. DE OPUNTIA'S.

Hoe snel zich onder den invloed van den mensch het landschapsbeeld in den loop van slechts enkele eeuwen kan wijzigen, blijkt wel het sterkst in het Middellandsch zeegebied, waar *Agaven* en *Opuntia's* thans hun stempel drukken op de gansche vegetatie, hoewel beiden van Amerikaanschen oorsprong zijn en pas gedurende een drietal eeuwen in Europa bekend. Van de *Agaven* weet men met eenige zekerheid, dat zij in 1561 naar Spanje gekomen zijn, van de *Opuntia* is geen jaartal bekend, maar dat zal wel ongeveer in denzelfden tijd gevallen zijn, daar de Spanjaarden zeer stellig oog hebben gehad voor de decoratieve waarde van deze soorten. Bepalen we ons nu alleen tot de *Opuntia's* en wel allereerst tot de soort, die het meest van allen verbreid is, n.l. *Op. ficus indica*; Deze is al lang niet meer tot beperkt tot het zuiden der Unie en het hoogland van Mexico, doch heeft zich vrijwel over alle tropische en subtropische deelen der geheele wereld verspreid. In Australië is het een landplaag geworden van de ergste soort en in Zuid-Afrika is men zelfs als liefhebber bang om nieuwe *Opuntia*soorten in kultuur te nemen, uit vrees, dat

ze zich zullen inburgeren en de cactusplaag verergeren. Wat men aan de Riviera voor *Opuntia's* ziet, zijn meest de variëteiten van *ficus indica*. Het is een krachtige soort, die tot drie en meer meter hoog wordt, geweldige bossen vormt van langwerpige ovale schijven, die door een waslaagje blauwgroen gekleurd zijn, meestal in de areolen slechts een enkele groote doorn dragen, maar zooveel te meer weerhaakdoorntjes bezitten, en het zijn deze venijnige dingen, die aan het meedragen van zoo'n schijf onaangename herinneringen verbinden in den vorm van talrijke wondjes of een heftig jeukend huiduitslag. Veel moeite behoeft men niet te doen om er een stuk af te breken, want gewoonlijk liggen de brokken er onder en vrijwel ieder stuk, dat men neerlegt, wortelt. Grappig is de tegenstelling voor ons, die gewend zijn ieder plantje met zorg te vertroetelen, hoe men langs de groote wegen omspringt met de soms ver overhangende *Opuntia*-struiken. Die worden met een soort van sabel weggehakt en dan met een riek bijeengehaald en weggevoerd. De vruchten van de Indiaansche vijg worden in de Riviera niet veel gegeten, veel meer is dit het geval in Zuid-Italië en Sicilië. Als men zoo'n vrucht met de vork beet pakt en voorzichtig ontdoet van de buitenste schil, waarin de talrijke borsteltjes zitten, dan smaakt de inhoud flauw-zoet, naar limonade. Veel is er voor ons niet aan, alleen de pitten bewaren we trouw om er zelf planten uit op te kweken. De *Opuntiazaden* komen vaak heel slecht op en talrijke vruchten, zelfs al vertoonen ze kleur, kan men het beste zoo maar in den grond steken, dan ontwikkelt zich vegetatief een aantal nieuwe schijven hieruit. Van *Opuntia Bigelowii*, die we nog al eens gekweekt zagen en die ook in La Mortola groeit, is de zaadvorming zeer gering. Slechts 2 pCt. van de zaden levert jonge planten maar de vegetatieve vermeerdering is zeer groot. Er breken dan ook zeer gemakkelijk stukken af en door de sterke bedoorning worden deze stukken vaak door dieren meegevoerd (geiten). Voor een zoodanige uitbreiding der *Opuntia's*, dat men er last van zou krijgen, behoeft men in het gebied der Middellandsche zee niet bevreesd te wezen en zelfs maakt men gebruik van deze planten om op lavagronden, waar niets groeit, zooals op de hellingen der Etna, een begin van plantengroei te scheppen en hiermede een humuslaagje te vormen, waarin dan later iets beters gedijen kan. Op groote schaal hebben de Franschen dit in Algiers gedaan en hier groote uitgestrektheden woeste grond voor de kultuur voorbereid. Ezels schijnen van de doornen geen hinder te ondervinden, althans ze eten de schijven met veel smaak. In de omgeving van Nizza ziet men behalve *Op. ficus indica* ook vaak de *Op. monacantha*, die groote witte doornen bezit en waarvan de opeenvolgende schijven meest zonder duidelijke geleding in elkaar overgaan. Hier en daar treffen we dan nog aan de kleinere *Op. vulgaris*, die niet hooger wordt dan een halven meter en meestal op den grond ligt. We ontvingen deze soort vorig jaar onder den naam *Op. opuntia Coulter*

uit de U. S. A. en hebben ze op de rotspartij dezen winter buiten gehouden. Ze heeft het uitstekend gedaan, doch de winter was erg zacht en we zijn dus wel benieuwd hoe het er verder mee gaan zal. Als de herfst ons nog wat zon brengt, hebben we hoop ook eenige bloemen er aan te zullen zien. Dit is de eenige soort, die zich in Middel-Europa op enkele plaatsen heeft ingeburgerd, zoo b.v. in Bozen en in het Zwitsersche kanton Wallis. In het gebergte boven Monaco heeft men aangelegd de „Jardin Exotique”, waarin een schat van Cactussen is uitgeplant en ook in meerdere parken en tuinen ziet men talrijke cactussoorten. Vooral *Cerei* en *Opuntia's* zijn het, die de aandacht vragen en in hoofdzaak deze laatste, omdat die nog beter dan de voorgaande tegen het klimaat bestand zijn. Hoewel zeer zelden, komt hier een enkele maal vorst of sneeuwval voor en daar schijnen de *Opuntia's* nog wel het best tegen te kunnen. Onder de soorten, die we noteerden, waren *Op. crinifera*, die we ook in potten zagen op de markt te Nizza, echte „grijsaards” onder de *Opuntia's*. Verder *Op. cylindrica* en *Op. microdasys*, met de schitterende glochidenbundels, ware prachtplanten. Maar... afblijven met de handen. En eens zagen we ook een half inelkaargevallen muurtje met *Opuntia tunicata*. Beter dan prikkeldraad zou men deze afweering kunnen noemen, want de doornen steken in glanzend witte scheeden, maar hebben een fijn weerhaakpuntje, dat zich bij de minste aanraking in de huid boort en er heel moeilijk weer uit gaat. Zooals men uit deze korte opsomming ziet, is er voor cactusliefhebbers heel wat te genieten. Alleen bevreemdt het me, dat ik nog maar zoo weinig heb meegebracht. Als men er midden in zit, neemt in gelijke mate de lust af er van te plukken. Trouwens op zulke voorraden is eigenlijk een gewone reiskoffer ook niet berekend.

v. d. H.

Nog eens: zeldzame Crassulaceae.

In „Succulenta” no. 2, van het loopende jaar, komt een vertaling voor van een artikel van C.A. Maass, over „zeldzame Crassulacëen”. Dit artikel begint met een verwijzing naar de opstellen, van mijn hand, in Succulenta 1923, pag. 33—36 en pag. 101 — 103 over *Crassula columnaris* en *Crassula pyramidalis*.

Het spijt mij dat schrijver noch vertaler mijn, door hen aangehaalde artikelen nog eens hebben doorgelezen, want dan zou het slot van hun, overigens zeer interessant geschrift niet zoo troosteloos klinken als thans het geval is. Immers het eindigt: „Voor ons Hollanders dus een vrij *slechte* kans”.

Dat „vrij *slechte* kans” is niet juist, uit eigen ervaring is mij gebleken dat zij een „normale kans” hebben.

Reeds in mijn artikel over *Crassula pyramidalis* heb ik op pag. 103 over *Crassula columnaris* gezegd: want hoewel de plantjes nog klein zijn sluiten de zeer dikke blaadjes thans dicht tegen elkander aan en vertoonen de plantjes, in miniatuur, zuiver de kenmerken van de toenmaals op pag 34 bijgevoegde afbeelding.

Sedert zijn beide species door mij verder gecultiveerd en de

kenmerken zijn zuiver bewaard gebleven of beter nog: de gedrongen groei van de indertijd afgebeelde planten heeft zich gehandhaafd en ik mag zeggen, dat mijn planten beslist den „Karoo"vorm hebben behouden voor zoover het *Crassula pyramidalis* — en aangenomen — voor zoover het *Crassula columnaris* betreft.

In den vorigen zomer kwam mij uit Zuid-Afrika in handen *Crassula haemisphaerica* (voor afbeelding zie Succ. 1927, pag. 13).

De lange duur der reis was oorzaak, dat het vegetatie-punt was gaan rotten, zoodat slechts, met de uiterste voorzichtigheid, het stengelkje met de onderste 4 blaadjes te redden was.

Binnen een maand ontwikkelde zich een speldekop groot spruitje uit den stengeltop, tusschen de bovenste 2 blaadjes.

Op het oogenblik is dat spruitje uitgegroeid tot een compleet rozet, de blaadjes daarvan zijn even groot als die welke nog aan den stengel overgebleven waren.

Zóó „Karoo"achtig is hun groei, zóó stevig sluiten de bladparen op de naast onder liggende, dat hun puntjes naar den grond wijzen en het plantje werkelijk bijna half cirkelvormig is.

Dit alles zegt iets anders dan dat deze *Crassulacae* voor ons Hollanders slechte kansen bieden.

Ik durf, na een 5-jarigen cultuur, zelfs zeggen dat zij uitstekende kansen bieden, mits het volgende in acht genomen wordt.

In de eerste plaats moeten wij bedenken, dat wij *Succulenten*, planten uit zéér droge streken met een aantal zonne-uren, dat het dubbele is van het aantal in ons land, kweeken, sterker nog: dit moet ons stééd's voor oogen staan en bij al onze handelingen met onze planten, moet dit ons richtsnoer zijn.

Dan zullen wij begrijpen, dat onze planten volop licht moeten hebben en dat b.v. „alléén maar" een vitrage gordijntje tusschen het licht en de planten net genoeg is om de laatsten totaal te wijzigen.

Als ik schrijf volop licht, dan beteekent dat dus dat de *Succulenten* liefst zoodanig moeten geplaatst worden, dat zij, als de zon schijnt, ook in den zonneschijn verblijven.

Eveneens is het dan duidelijk, dat de planten een rusttijd moeten hebben. In hun vaderland is dat de heetste tijd, bij ons valt die rusttijd in de wintermaanden.

Als wij 's winters lekker heet stoken en veel water blijven geven dan houden wij onze planten wel aan den groei, schijnbaar zijn ze dan mooier dan bij anderen, maar: *Succulenten* zijn het dan niet meer. Wij behoeven dan enkel nog maar flink te mesten, dan hebben wij het gebracht tot „vetweider" en het karakter onzer planten tevens totaal bedorven

Neen, 's winters houden wij onze *Succulenten* niet aan den groei. Wij geven dan slechts zooveel warmte dat de temperatuur tot 50 hoogstens 55° Fahrenheit stijgt.

Water geven doen wij eveneens spaarzaam, slechts zoodanig, dat totaal uitdrogen van den grond niet kan plaats vinden.

's Zomers verstrekken wij alleen dan water als de bovenaarde droog is.

Dit is een, reeds oud recept waarvan proefondervindelijk gebleken is dat het het eenige is om zelfs heel lastige *Succulenten* (als b.v. *Trichocaulon*) in ons land met succes te kweken.

Voorburg, Juli 1927.

J. J. VERBEEK WOLTHUYS.

NASCHRIFT. Wanneer de heer V. W. met z'n zeldzame *Crasulaceae* een goed resultaat bereikt, dan is het nog niet gezegd, dat anderen ook zoo gelukkig zullen zijn. Overigens werd in boven aangehaald artikel van den heer Maass op bladz. 16 eveneens reeds medegedeeld, dat de planten bij den heer De Laet „in opvallende wijze hun karakter weten te bewaren”. Doch, gezien het feit, dat zelfs bij verplaatsing van de Karroo naar Kaapstad vormverandering door Dr. Marloth werd waargenomen, is o.i. de mededeeling van den vertaler, dat ze voor ons Hollanders „een vrij slechte kans” bieden, niet geheel van grond ontbloomt. Bovendien werd in het artikel van den heer Maass gesproken over „kamercultuur” terwijl de heer V. W. „kascultuur” bedoelt. Dit maakt ook een groot verschil! RED.

Verdrijven van keldermotten en grijze slakjes.

In aansluiting met ons artikel „Schadelijke insecten in onze Vetplanten-verzamelingen”, schrijft de heer Neyenberg, Deventer: „Een goed middel is ook het volgende: Plaats hier en daar tusschen de planten een klein omgekeerd bloempotje, zóó, dat tusschen rand en grond hier en daar wat ruimte overblijft, b.v. door er een steentje tusschen te schuiven. Het ongedierte, zoowel keldermotten als grijze slakjes, zoekt dan overdag in die potjes haar rust- of schuilplaats. Elken dag kijkt men ze even na en doodt het zich daarin bevindend gespuis.

Zelf had ik er, ettelijke jaren geleden, erg last van grijze slakjes in mijn tuin. Ik ben ze op de aangegeven manier kwijt geraakt. Dit voorjaar had een vriend van mij Cactussen gezaaid. Hij was zeer trotsch op zijn jonge plantjes, die in een kamerkasje gehouden werden. Op een dag vertelde hij me, dat een der mooiste planten half afgevreten en een ander aangevreten was. Een slak dacht hij — een keldermot dacht ik en gaf hem den raad een omgekeerd bloempotje bij of tusschen de plantjes te zetten. 't Geschiedde en de volgenden morgen was de booswicht, een keldermot, gevangen. Sindsdien zijn de jeugdige Cactusjes niet weer gestoord”.

Gaarne plaatsen wij bovenstaande raadgeving. Het middel is te eenvoudig om het niet toe te passen. Voor meerdere practische wenken, ook op ander gebied, houden wij ons beleefd aanbevelen. Wat de een niet weet is dikwijls bij een ander zoo bekend, dat hij het de moeite van mededeelen niet waard acht. Maar toch zou publicatie misschien velen van dienst kunnen zijn.

G. D. D.

Op den Uitkijk.

Cactussen door J. M. VAN DEN HOUTEN, met ruim 50 afbeeldingen. Rotterdam, W. L. & J. Brusse, f 1.50.

Helaas was er in het Juli-nummer geen plaats meer over om van het toen juist onder bovengenoemden titel verschenen boekje melding te maken. De meeste leden onzer vereeniging zullen het zich inmiddels reeds aangeschaft hebben, want welke Cactusliefhebber wil niet gaarne al de werkjes in zijn bezit hebben, die hier te lande verschijnen ?

Het aantal is nog gering, de bekende boekjes van den heer Verbeek Wolthuys, uit de serie „Weten en Kunnen“, waarvan dat over *Cactussen* onlangs een herdruk beleefde, zijn de baanbreksters geweest sedert het beslaan onzer Vereeniging.

Maar een gelukkig verschijnsel is het, dat nu, van een andere hand, een soortgelijk, rijker geïllustreerd, boekje verschenen is.

Over den inhoud kunnen wij kort zijn : de heer Van den Houten is daarvoor een te bekend schrijver voor onze Vereeniging. Zoolwel door de dagblad- als de tuinbouwpers werd het gunstig beoordeeld, zoodat aanbeveling onzerzijds achterwege kan blijven. Alleen vermelden wij, dat binnenkort van den heer Van den Houten ook nog een soortgelijk deeltje over Vetplanten zal verschijnen. Wij, en alle vetplantenliefhebbers, zien het met belangstelling tegemoet.

G. D. D.

Nieuwe leden.

(Van 10 juni—5 Augustus).

Blijenburgh, J. C. van. Amsterdam C, Nassaukade 88.

Broek—Mauve, Mevr. E. M. van den. Bilthoven, Frans Halslaan.

Cliteur, Mevr. J. A. Amsterdam Z., Koninginneweg 223.

Douwe, F. J. van. Zutphen, Berkelsingel 17.

Faber, J. P. Haarlem, Rollandstr. 56.

Felders, Wed. H. J. A. Groningen, Pelsterstr. 6a.

Harting—Tiggelaar, Mevr. J. Heemstede, J. M. Molenaerplein 2.

Jansen, J. B. Amsterdam O., Nieuweweg 27boven.

Jansen, P. Amsterdam Z., Fr. van Mierisstr. 128.

Klaassens—de Vries, Mevr. Groningen, Heerestraat 90.

Kleine, Mevr. M. 's-Gravenhage, Koningsplein 45.

Klissing, C. L.; Handelsgärtnerei, Barth in Pommern (Duitschl.)

Klouwens, P. Rotterdam, Nieuwe Binnenweg 189A.

Koster, J. C. Sijbekarspel (N.H.)

Kuiper, Mej. M. Haren (Gr.), „Huize Welkom“.

Lagerwerf, G. Schipluiden (Z.H.), Dijkhoornscheweg 121c.

Lee, M. van der, Maassluis, Wagenstraat 4.

Metus, Mej. Bussum, Koningslaan 54.

Maijer Gmelin, Prof. H. Wageningen, Diedenweg 2.

Oberholzer, A. Amsterdam, Uithoornstr. 36.

Overman, J. Hillegersberg, Jul. van Stolberglaan 44.

Plassche, A. W. van de; Rijkstuinbouwconsulent, Goes.
Poll—Suykerbuyck, J. van. Roosendaal.
Schabracq, Mej. J. Rotterdam, Schoonderloostr. 80a.
Schaick, W. F. M. van. Leeuwarden, Marssumerstr. 1.
Schoemaker, C. Doorn, „La Foret" 36.
Smits, H. Rotterdam, Nieuwe Binnenweg 229A.
Vrancken, H. Valkenburg (L.), Post- en Telegr.kantoor.
Wiertsema, B. S. Uithuizermeeden.
Zandvliet, Joh. 's-Gravenhage, Thomsonlaan 114.

Leden, werft leden voor „Succulenta"!

Wij hebben de 600 al haast bereikt, nog maar enkelen
dan zijn we zoover.

Wanneer zal de ledenlijst 700 namen tellen?

Secretaresse.

Uit de Afdelingen.

Kring Amsterdam en omstreken.

Vergadering van den kring Amsterdam en omstreken op Maandag 19 September, des avonds 8 uur, in de bovenzaal van gebouw „Koningin Wilhelmina", Prinsengracht 1015, Amsterdam.

Agenda ter vergadering.

Denkt allen om de plantenbeurs en breng zooveel mogelijk flinke planten mede en op naam.

H. WITTE, Secr.,
Orteliusstraat 187 West.

Kring 's-Gravenhage en omstreken.

Vergadering op Zaterdag 15 Oct. 1927, des avonds 8 uur, in de bovenzaal van Café la Réserve, Korte Poten 3.

Deze bijeenkomst belooft buitengewoon belangwekkend te zullen worden, door de vertooning en bespreking van een geheel nieuwe serie lantaarnplaten, waarvan verschillende gekleurd zijn.

Introductie toegestaan. Ditmaal géén ruilbeurs.

J. J. E. VAN DEN THOORN, Secr.-Penn.

RUILRUBRIEK. Aangeboden door *W.H.Elinga*, Wilhelminastraat 4, *Helder*: *Echinopsis Lagemanni*, *E. Zuccariniana*, *E. tubiflora*, *E. gemmata*, *E. triumphans*, *E. tubiflora oxygona*, *E. alatus*, *E. Rhölandii* en *Opuntia tunicata*, alle mooie, gezonde, jonge planten, in ruil tegen *Echinocactus myriostigma* en dergelijke.

In ruil aangeboden: *Etus minusculus*, *Cereus speciosus*, *Mam. gracilis*, *Opuntia Bergeriana* (kl. stekken), *Crassula Bolusii*, *C. ericoides*, *C. Schmidtii*, *Stapelia variegata*, *Kleinia articulata*, *K. repens*, biz. mooi en frisch, *Mesembr. Lehmanni*, *Echev. metallica*, *Echinopsis*, *Sempervivum arachnoideum*, *Sempervivum*, diversen, *Aloe*, diversen, *Mam. Salm-Dyckiana*, zaail. 1 jaar.

S.v.pl. toezending ruillijst verzocht, ook bezoek welkom. Adres: *Mej. C. P. Hoek*, Tarbotstr. 7 (eind Statenlaan), *Scheveningen*.